

Zoznam účastníkov
psychologickej konferencie v Smoleniciach 8.-10.XI.1957

Por. čís.	M e n o	Pracovisko
1.	Dr. B. Donáth-Gádor	M. T. A. Gyermeklélektani intézet, Budapest, Rippl-Rónai 28.
2.	Univ. prof. A. N. Leontev	Lomonosova univerzita Moskva
3.	Univ. prof. G. D. Pirov	Katedra pedagogiky SU Ul. Aksanov, Sofia
4.	Univ. prof. W. Straub	Institut für Psychologie, Technische Hochschule, Dresden A 27, George-Bährstr. 30.
5.	Akademik prof. T. Tomaszewski	Katedra psychologii ogólnej Universitetu Warszawskiego Warszawa
6.	Univ. prof. Gh. Zapan	Universitatea Bucuresti B-dul 6 Martie 64.
<hr/>		
1.	Doc. dr. Ľ. Bakoš	Povereníctvo školstva Bratislava
2.	Dr. J. Bodnár	Filozofický ústav SAV Bratislava
3.	MUDr. K. Dobiška	Ministerstvo zdravotníctva Praha
4.	MUDr. I. Horváth	Ústav hygieny práce a chorôb z povolania Praha II, Ke Karlovu 4.
5.	Akademik I. Hrušovský	Filozofický ústav SAV Bratislava
6.	K. Padevět	Ministerstvo presného strojárstva Praha
7.	Ľ. Panýr	Ministerstvo dopravy, Praha
8.	J. Plichta	Výskumný ústav bezpečnosti práce Praha
9.	A. Sedmík	Povereníctvo spotrebného priemyslu Bratislava
10.	MUDr. J. Skalka	Ústav leteckého zdravotníctví Praha
11.	MUDr. J. Tůma	Ústav leteckého zdravotníctví Praha
12.	MUDr. A. Vlašimský	ROH, Ústřední rada odborů, Praha

RESOLUCE KONFERENCE ČESKOSLOVENSKÝCH PSYCHOLOGŮ

VE SMOLENICÍCH.

Českoslovenští psychologové se sešli ve dnech 8.-10. listopadu 1957 na své první celostátní konferenci v domově vědeckých pracovníků ve Smolenicích, aby prodiskutovali zásady a možnosti využití psychologických poznatků v socialistické společenské praxi.

Jednání konference probíhalo ve znamení upřímné radosti nad četnými a pronikavými hospodářskými úspěchy, jichž dosáhl náš lid na cestě k socialismu a nad rozvojem našeho kulturního života a naší vědecké práce. Zároveň však bylo poukázáno na to, že náš hospodářský a společenský vývoj není bez občasných rušivých disproporcí a nesnází. Českoslovenští psychologové jsou přesvědčeni, že mnohé z těchto těžkostí mají svůj původ i v přehlížení významu subjektivních - psychologických - faktorů při budování socialistické společnosti.

Vedeni snahou přispět podle svých možností k urychlenému do-
budování socialismu v naší vlasti a podníceni výzvou Ústředního vý-
boru Komunistické strany Československa k našemu pracujícím lidu,
usnesli se českoslovenští psychologové na návrzích, které mají na-
pomáhat při řešení některých palčivých potřeb v naší společenské
praxi, zejména na úseku průmyslové výroby (I), výchovy (II) a
zdravotní péče o člověka (III).

I. Průmyslová výroba.

Za svůj hlavní úkol v současné době považují českosloven-
ští psychologové přispívat ke zvyšování efektivnosti práce na všech
jejích úsecích. Upozorňují přitom na možnosti, které v tomto směru
psychologie poskytuje a kterých, jak se domnívají, se dosud, zejmé-
na v úseku průmyslové výroby, v dostatečné míře nevyužívá.

a) Úprava pracovních podmínek.

Vhodnou úpravou pracovního prostředí a pracovních nástrojů,
zlepšením organizace pracovního postupu a pracovních podmínek,

je možné práci často ulehčit, zmenšit tělesnou a duševní námahu, zabránit vzniku zbytečné únavy a zvyšovat kvalitu i množství výrobků. Psychologie práce disponuje už dostatkem poznatků a zkušeností, které může v tomto směru uplatnit a přispět nejen k zvyšování produktivity práce, ale i k zpevnění kladného vztahu pracujících k výrobním úkolům.

Konference se proto usnesla na požadavku, aby psychologům pro tento obor specialisovaným, byla ve větší míře než dosud poskytována příležitost napomáhat při úpravě pracovišť a pracovních podmínek ve výrobě a při rozvoji socialistických forem práce.

Průmysloví psychologové by měli také obeznamovat vedoucí kádry i ostatní pracující s výsledky psychologie práce, učit je těchto výsledků využívat a přispívat tak k překonávání rozporu mezi tělesnou a duševní prací a k rozvoji schopností a dovedností pracujících mas.

Českoslovenští psychologové považují dále za nutné, aby s hlavními výsledky a metodami psychologie práce byli seznamováni i posluchaři vysokých škol technického a ekonomického směru, zejména však ekonomičtí inženýři.

Na úseku ekonomie práce by měly být na příslušných vysokých školách zřizovány kabinety a laboratoře psychologie práce, které by se zabývaly speciálním výzkumem v této oblasti.

b) Péče o kádry a bezpečnost práce.

Českoslovenští psychologové si dále uvědomují, že je jejich významnou úlohou přispívat ke zvýšení a zkvalitnění péče o pracující kádry v průmyslových a jiných závodech a k úpravě i k rozvoji socialistických vztahů mezi pracujícími.

Je třeba, aby se neprodleně začalo se systematickým výzkumem psychologických problémů v oboru kádrové práce a se systematickým vědeckým zpracováním dosavadních zkušeností na tomto úseku.

Za zvlášť důležité přitom považují, aby střední a vedoucí kádry v průmyslové výrobě byly soustavně seznamovány se zásadami a technikou socialistického vedení lidí tak, aby tito pracovníci byli

schopni vytvářet v závodech prostředí soudružské spolupráce, rozvíjet iniciativu pracujících a upevňovat socialistickou pracovní morálku.

K zlepšení pracovní morálky mohou českoslovenští psychologové přispět i soustavným výzkumem okolností, které jsou důležité pro její rozvoj nebo které ji narušují. Zvláštní pozornost by přitom bylo třeba věnovat výzkumu příčin fluktuace a absencí.

Považlivý počet nehod a úrazů ve výrobě a v dopravě ukazuje, že je třeba zvýšit úsilí o zlepšení bezpečnosti práce na všech jejích úsecích. Už dnes psychologičtí pracovníci prokazují platné služby při zkoumání příčin nehod, při výchově k bezpečné práci a při vhodné úpravě pracovních podmínek.

Českoslovenští psychologové doufají, že Revoluční odborové hnutí využije v otázkách péče o kádry jejich znalostí a zkušeností a umožní vhodným způsobem další rozvoj vědecké práce na tomto úseku.

c) Výchova pracovního dorostu a příprava na volbu povolání.

Konference psychologů vítá soustředění péče o organizaci a metodické vedení výcviku a výchovy pracujícího dorostu v ministerstvu školství a kultury. Očekává od tohoto soustředění nejen podstatné zlepšení odborné přípravy pracujícího dorostu, ale i umožnění vědecké práce směřující k prohloubení a zlepšení metod pracovního výcviku.

Zároveň však upozorňuje na zcela neuspokojivý stav přípravy na volbu povolání na našich školách, které plní tento úkol převážně jen formálním a administrativním způsobem. Je proto třeba urychleně prohloubit tuto přípravu, postavit ji na vědecký základ a zorganizovat účinný systém poradenství při volbě povolání pro mládež nejvyšších ročníků obecně vzdělávacích škol, a to za úzké spolupráce ekonomických, psychologických a pedagogických pracovníků.

II. Výchova a vyučování.

Dokumenty strany a vlády z posledních let zdůrazňují nutnost propracovat vědecké základy výchovné činnosti, která se v současné etapě vývoje naší společnosti stává jednou z hlavních podmínek pro dovršení socialistické výstavby naší vlasti. Zároveň se v těchto dokumentech konstatují některé vážné nedostatky ve výchově našeho dorůstajícího pokolení, zejména nedostatečné přihlížení k věkovým a individuálním zvláštnostem dětí na školách všeobecně vzdělávacích, přetěžování žáků těchto škol, formálnost jejich znalostí, potíže v mravní výchově naší mládeže a jiné.

a) Prohloubení psychologických znalostí vychovatelů.

Ke zlepšení výchovy a vyučování může podstatně přispět také znalost psychologie, zejména psychologie pedagogické a psychologie dítěte, která nashromáždila důležité poznatky o zákonitostech rozvoje vychovávaného jedince. K těmto poznatkům není však zatím ve výchově dostatečně přihlíženo a to především proto, že psychologické vzdělání učitelů a vychovatelů není uspokojivé. Je tedy třeba, aby se tomuto vědnímu oboru dostalo významnějšího místa v odborném vzdělání všech pracovníků, kteří mají na starosti výchovu ve škole i v ostatních výchovných zařízeních, tak jak tomu je v jiných zemích.

Pro urychlenou pomoc školské praxi by bylo žádoucí, aby se postupně alespoň na všech větších školách obecně vzdělávacího rázu, některý člen učitelského sboru otázkami pedagogické a vývojové psychologie hlouběji zabýval a pomáhal je odborně řešit.

b) Obecné rozšíření psychologických poznatků.

Účastníci konference vyslovili dále požadavek, aby psychologické poznatky, které jsou předpokladem poznání člověka a jeho chování, tvořily součást základního učiva našich všeobecně vzdělávacích škol. Zároveň upozorňují na mimořádný význam psychologie pro upevnění a rozšíření vědeckého světového názoru u na-

šeho lidu a pro praktický denní život. Žádají proto, aby šíření poznatků materialistické psychologie byla věnována větší pozornost v kulturně osvětové práci, zejména pak v rozhlase, v populárně vědeckých filmech a v přednáškách Společnosti pro šíření vědeckých a politických znalostí.

c) Jesle a mateřské školy.

Náš stát vynakládá stále větší prostředky na jesle, mateřské školy a jiná zařízení, která mají zlepšit výchovnou péči o mladé pokolení a usnadňovat zapojení žen-matek do pracovního procesu. Po stránce zdravotní a materiální mají tato zařízení nesporně vysokou úroveň a jsou ještě stále zdokonalována. Příliš malá pozornost se však v těchto institucích věnuje soustavné péči o psychický rozvoj svěřených dětí. Při školení sester a pěstounek není o tuto stránku téměř vůbec postaráno. Jako na zdravotní péči v jeslích a mateřských školách dozírají lékaři, podobně je třeba, aby na péči o duševní vývoj dítěte dozírali stálí poradci psychologičtí. Jejich úkolem by také bylo řešiti včas případy individuálních vývojových nedostatků nebo výchovných chyb.

d) Děti s výchovnými nesnázemi.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat případům dětí a mládeže s výchovnými nesnázemi a mravními poruchami. Příčiny těchto nežádoucích jevů u nás dosud vědecky nebyly zkoumány. Výzkum tohoto druhu je proto třeba zařadit do státního plánu, aby tak byla umožněna v budoucnu účinná prevence.

Již teď je však nutno vybudovat systém poradencké péče pro rodiče a vychovatele, opírající se o odborné psychology a vybrané učitele s vynikajícími výchovnými úspěchy a zkušenostmi.

Zároveň je třeba neprodleně se postarat o zvýšení odborné úrovně pedagogické a psychologické práce v dětských a dorostových domovech a výchovných institucích.

e) Osvěta.

S výchovnou prací úzce souvisí také práce osvětová. I zde se setkáváme s psychologickými chybami, které snižují účinek prováděných akcí a kterých by se bylo možno vyvarovat, kdyby k zajištění účinnosti osvětové práce v oblasti kulturní, v práci rozhlasu i v práci výchovně politické byli přibíráni psychologičtí odborníci.

III. Zdravotní péče.

Českoslovenští psychologové pracující ve zdravotnictví se s radostí zapojili do snah, jejichž cíl je vyjádřen heslem: "Lid má právo na zdraví", a ve spolupráci s lékaři účinně pomáhají udržovat a obnovovat pracovní schopnost našich občanů. Jejich účast na zdravotnické osvětě a prevenci, jakož i na diagnostických, rehabilitačních a terapeutických úkolech se opírá o nejnovější vědecké názory na nemoc, jakožto jev postihující vždy celého člověka, včetně jeho duševní stránky a o názory, zdůrazňující mimořádný význam postoje chorého k jeho nemoci a aktivní součinnosti pacienta při překonávání choroby a jejích následků.

a) Rozšíření práce zdravotnických psychologů.

Na základě kladných výsledků spolupráce psychologů s lékaři v psychiatrii a dětském lékařství navrhuje českoslovenští psychologové, aby jejich pomoc v péči o nemocné byla postupně a plánovitě rozšiřována i na všechny další oblasti klinické medicíny a na instituce sanatorní a lázeňské péče, kde se podle našich i zahraničních zkušeností spolupráce lékařů s psychologem osvědčila.

b) Poradny duševní hygieny.

Konference psychologů upozorňuje v této souvislosti i na málo rozvinutou a nesoustavnou péči o duševní hygienu našeho lidu. Hluboká přeměna sociálních a etických vztahů, provázející budo-

vání socialistické společnosti, přináší vedle nových a vyšších forem vzájemného soužití i určitá úskalí a problémy, z velké části v důsledku přežívající mentality starého společenského řádu. Projevují se zejména v rodinném životě a v manželství, ve vztahu obou pohlaví a utváření společenských potřeb zejména u mládeže, ale také nesprávným využíváním volného času a pod. Toho času tyto jevy značně ztěžují naši cestu vpřed a mají ve svých důsledcích často i závažný vliv na tělesné a duševní zdraví našeho lidu.

Je proto třeba systematicky zřizovat poradny duševního zdraví, jako složku naší zdravotní péče. Jejich úkolem by bylo včasnou individuální radou pomáhat při řešení zmíněných nesnází, konfliktů a problémů v soukromém i občanském životě a napomáhat mimo jiné na př. i v boji proti alkoholismu, chuligánství a některým dalším nezdravým jevům, zejména u naší mládeže.

c) Zajištění psychologické práce ve zdravotnictví.

Psychologové ve zdravotnictví chtějí dosavadní úkoly plnit tak aby si udrželi nynější přední místo Československé republiky mezi lidově demokratickými státy. To však předpokládá zlepšení materiálního a technicko-organizačního zabezpečení jejich práce, lepší organizaci vědecko-výzkumné a publikační činnosti a zajištění vývoje a výroby psychologických aparátů a diagnostických pomůcek.

Z Á V Ě R.

Psychologové Československé republiky vyslovili na své pracovní konferenci ve Smolenicích jednomyslně a bezvýhradně ochotu dát svoje schopnosti a vědomost do služeb našeho lidu. Při diskusi svých úkolů došli k názoru, že by při poměrně malém finančním nákladu a pomocí běžných administrativních opatření se strany resortních úřadů, mohli podstatně víc než dosud napomáhat při řešení některých problémů průmyslové výroby, výchovy i léčebné péče.